

'Intet öra för musik' – Linnés vevpositiv

«Intet öra för musik», så beskrev Linné sig själv i sina *Egenhändiga anteckningar* – men nog fanns det musik i Linnés liv!

Inför Linnéjubileet har vevpositivet på Hammarby renoverats och fått ljud igen. Det är en märklig upplevelse att åter höra musik, som troligen ljöd i Linnés hem för cirka 250 år sedan. Och det kommer fler att kunna göra eftersom den ska spelas in på CD och säljas under jubileet.

Vevpositivet ser inte mycket ut för världen. En trälåda i furu fanerad med valnöt i enkel intarsia och placerad på ett blåmålat stativ av furu, döljer ett musikinstrument som Linné möjligen har hantelat själv eller åtminstone lyssnat till – en dåtida grammfon eller jukebox för välbeställda.

Under senare år har det stått i dotternas rum på Hammarby och i bouppteckningen efter Linné står instrumentet antecknat som 'ofärdigt'. Med dagens språkbruk skulle vi kanske hellre säga trasigt eller ospelbart.

”Ett varv med piggarna motsvarar en melodi och varje rulle innehåller elva melodier.”

Tomas och Monica Svenske i Hagby några mil från Hammarby har renoverat positivet till spelbart skick. De säger att det var en otrolig känsla när de först fick ljud i det.

Till positivet hör två spelrullar nummerade i blåck med siffrorna 1 och 2.

Mot spelrullen sitter en list med vippor försedda med järnstift längst ut. När man vrider på veven trycks dessa upp av den roterande spelrullens piggarna och öppnar då ventiler i botten på positivet så att luft från bälgarna pressas in i piporna – musik uppstår.

De inslagna järnpiggarna sitter tätt i rullarna, en för varje ton. Ett varv med

piggarna motsvarar en melodi och varje rulle innehåller elva melodier.

Rulle nr 1 följde troligen med positivet från början och nr 2 kan vara en efterbeställning. Kanske skickade Linné noter till musikmakaren då han och familjen ville ha fler 'skivor' att lyssna till. Musikmakaren hamrade in järnpiggarna i rullen, pigg efter pigg och not efter not, och levererade den med elva nya låtar. En forntida CD.

Vid den här tiden var det populärt att ha kanariefåglar och koltrastar i hemmen, och att försöka lära dem olika melodier. Det fanns små vevpositiv som var högt stämde för kanariefåglar och de som var lägre stämde för koltrastar.

Positivet på Hammarby är både högt och lågt stämt. Det ligger nära till hands att tro att Linné använde det för att lära fåglarna melodier. Men säkerligen användes det också som ren underhållning, och kanske ingick det i barnens uppfostran att lära sig dansmelodier. **KV**